

Pismo Święte

Języki Biblii:

- hebrajski
- grecki
- aramejski

Natchniona Księga, przez którą Bóg mówi do ludzi. Święta dla chrześcijan i wyznawców judaizmu.

Uniwersalna, przepełniona odpowiedziami na ważne pytania - o sens życia, miłości, cierpienia...
Przekazuje ogólne i podstawowe prawdy moralne oraz filozoficzne.

Stary Testament

opowieść o przymierzu Boga z Izraelem
47 ksiąg

autorzy: Mojżesz, Salomon, Samuel, Jozua, Jeremiaś i inni...

Nowy Testament

opowieść o przymierzu Boga ze wszystkimi ludźmi
27 ksiąg

autorzy: czterech ewangelistów: Mateusz, Marek, Jan i Łukasz

księgi:

historyczne

o dziejach Izraela i Jezusa
np: Pięć ksiąg Mojżeszowych, Ewangelie

proroce

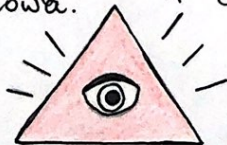
zapowiadające wydarzenia
np: Apokalipsa św. Jana, Księga Daniela

dydaktyczne

(mądrościowe)
zawierające treści filozoficzne, teologiczne, moralne
np: Księga Hioba, Listy Apostolskie

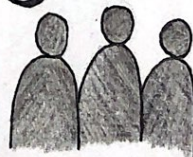
Sacrum

nieuchwytność spraw Boskich
święta sfera, niedostępna dla ludzi. Tajemnicza, fascynująca, duchowa.

Profanum

obszar codziennych, zwykłych ludzkich doświadczeń
sfera ziemską, materialną

Ewangelia

Dobra nowina o Królestwie Bożym. Jezus Chrystus głosił ją.
Opis życia Chrystusa, spisany przez czterech ewangelistów: Łukasza, Miana, Marka i Mateusza

Przypowieść

Gatunek literatury moralistyczno-dydaktycznej, przepretiony alegoriami i symbolami.
Jej głównym celem jest przekazanie życiowych prawek moralnych, edukowanie odbiorców.
Ważne elementy: narrator, symbole, schematyzm fabuły

Psalm

Utwór modlitewny, rodzaj pieśni religijnej.
Podniosły charakter, adresat to zaręczony Bóg.
Możliwość wystąpienia podmiotu zbiorowego.
Kilka rodzajów: błażalne, pochwalne, dziękczynne, ufności, mądrościowe (dydaktyczne)

Księga Hioba

V/IV w. p.n.e.

dydaktyczna - mądrościowa
poemat religijno-filozoficzny

pytanie o sens cierpienia
motywy: ufności, leku i cierpienia

główny bohater - Hiob zostaje wystawiony na próbę, gdyż Bóg zakłada się z Szatanem o jego wierność. Hęzcyzną dopada choroba - trądi jego dzieci umierają, w jednej chwili traci wszystko i staje się odcięty od świata.
Skazany na cierpienia, nadal rozmawia ze Stwórcą, zadaje mu ważne pytania, dotykając celu jego mek.
Koniec końców Hiob okazuje się wierny do końca, Bóg oddaje i pomnaża jego majątek, oddaje jego dzieci i pozwala żyć jeszcze 140 lat.

Księga Kohelecia

III w. p.n.e.

dydaktyczno-mądrościowa
werszowany wywód filozoficzny

Vanitas -> marność nad marnotami
motywy: wanitabizmy; marności, przemijania
Kohenzija - Kohelecia przemawia, rozpatrując sens życia. Zdaje sobie sprawę, że do tej pory próze go nie znalazł.
Kohenzija stwierdza, że wszystko co materialne jest marnie.
W końcu przemnie - bohater powtarza słynne słowa: "marność nad marnotami, wyszytwa marność."

Księga Rodzaju

V/IV w. p.n.e.

historyczna
głównie teksty narracyjne

motywy: ofiary, ufności i leku

Pierwsza księga Biblii, malarzca do Pięcioksięgu Mojżeszowego.
Najbardziej dramatyczna część to historia Abrahama. Bóg wystawia go na próbę. Każe oddać w ofiarę Izaakka - jego syna.
Dla chrześcijaństwa Księga Rodzaju jest najważniejszą podstawą łączności między judaizmem a chrześcijaństwem.

Apokalipsa

I w. n.e.

św. Jana

proroctwa
wizja końca świata
motyw: zniszczenie, cierpienie

Ostatnia księga Nowego Testamentu
autor -> Święty Jan

Powstała pod wpływem wizji, którą apostoł przeszy na greckiej wyspie Patmos.
Księga ta adresowana była chrześcijanom z Azji Mniejszej. Jej celem miało być pocieszenie wiernych i podtrzymanie ich na duchu.
W czasie ślodu Ostatecznego wiernicy będą mądrzy, równi i oceniani na podstawie ich uczynków.

Symbolika

barwy

BIEL ♥

o noszenia białych szat nawiązuje Kohelet
kolor światła, czystości, świętości,
radości

CZERWIEN ♥

kolor miłości, lecz także krwi
symbol ofiary Jezusa, jako Baranka
wydanczego ma rzeź.

PURPURA ♥

godność królewska
kolor szat Chrystusa Króla

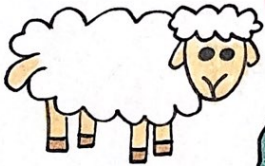
ZŁOTO ♥

zyciodajne skarby, związane z sacrum.
niekiedy, potrącone z niebem

ZÓŁC ♥

tania imitacja złota, symbol zdrady, fałszu.
szaty Judasza

zwierzęta

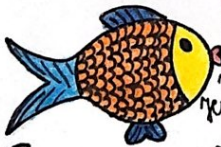

OWCA
baranek, łagodność, cipliwość, życie ofiarne
naród wybrany lub Jezus (ofiara)

WAZ

zło i fałsz
skarby
naktami az Ewę do grzechu
lecz także
symbol roztropności
zwrócić przez niego skóry = odrodzenie
wewnętrzne człowieka

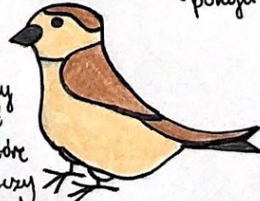
RYBA

nieśmiertelny symbol
chrześcijań.
nawiązuje do obietnicy
Jezusa, że uczniowie będą
"rybakami ludzi"
obrzęd chrztu

GOŁĄB

znak Ducha Świętego
wrzucił miłości i zjednoczenia
z Bogiem
z gołąbką oliwną jest symbolem
pokoju

WRÓBEL

ptak niepozorny
pokora, skromność
niekiedy mały wagi, o które
Bóg także się troszczy

liczby

3

Boża doskonałość
(Trójca Święta)

4

Ziemska doskonałość
(cztery strony świata)
(cztery ewangelie)

7

Pełnia
suma Bożej i ziemskiej doskonałości
 $3+4=7$
(siedem dni tygodnia)

12

Pełnia
Iluzyn Bożej i ziemskiej doskonałości
 $3 \cdot 4 = 12$
(dwunastu apostołów)

miejsca i zdarzenia

droga

ludzkie życie/postępowanie

góra

to co wzniosłe (sacrum)
wiele ważnych wydarzeń rozegrało się na
szczytach gór

potop

katastrofa ludzkości
(NOE)

pustynia

miejsce próby
(Jezus kuszony przez satana)

łęczą

symbol przymierza między
Bogiem a ludźmi.

motyw Biblijny

ufność

często powiązany z motywem lęku

Ks. Rdz.

Abraham ufa Bogu i nie waha się oddać Mu krainę.
Pozostaje wierny do końca

Ks. Hioba

Hiob, mimo cierpienia, które na niego spadło,
poddaje się Bogu. Czymś sobą Mu ufa, jest wierny.

Ks. Psalmów

Bóg - dobry Pan, który panie swoje owce na zielonych łąkach,
przeprowadza je przez "ciemną dolinę".

lęk

widoczny w księgach Starego Testa-
mentu.

Obraz Boga budzi lęk i grozę.

Bojaźń Boga - zgoda i podporządkowa-
nie się Jego wyrokowi. Podstawowa cnota St.

Ks. Rodzaju

opowieść o Abrahamie.

Abraham poddaje się Bogu całkowicie.

Ks. Hioba

Hiob oddaje swój los w Boga ręk.

cierpienie

Łączy się z grzechem i pokutą odroczenia

Ks. Psalmów

Bóg odwraca swój twarz od grzesznika, by okazać
mu miłosierdzie

Ks. Koheleka

"wszystkie jego dni (schodzą) w ciemności i smutku,
w wielkim zmartwieciu, w chorobie i w gniewie.

Ks. Hioba

jednostkowe doświadczenie egzystencjalne - próba wiary

Apokalipsa

wymiar totalny, wrochogamiący - kara za grzechy

marność

Vanitas

występuje w rozważaniach nad sensem życia.

inaczej motyw wanitatywny

Ks. Koheleka

"marność nad marnościami i wszystko marność"

Pesymistyczny nastój, towarzyszący przemyśleniom
o życiu i śmierci.

Skazuje nie daje ani wartości materialne,
ani stawa się marność.

miłosierdzie

miłosierdzie człowieka rodzi się ze współczucia,
zakiera w sobie pragnienie pomocy i wyraża się czynem.

Ks. Psalmów

np Psalm 13 - błagalny

Ewangelie

Samaritanin ulitował się nad pobitym Żydem.

Ojciec przebaczył marnotrawnemu synowi

miłość

Pieśni nad Pieśniami
wzrusza Oblubienicy i Oblubienica, jako
alegoria Boga i duszy ludzkiej.

Nowy Testament nadaje miłości centralne
znaczenie etyczne.

"Hymn o miłości (1 Kor 13, 1-13)

Miłość zostaje wyniesiona ponad wszystkie
wartości. Bez niej wszelka mądrość i dobre uczynki
są bezwartościowe.

"Tak więc trwajcie wiarą, nadzieją i miłością"
z czego miłość jest
najważniejsza.